

Innst. 331 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 13 (2012–2013) og Dokument 17 (2012–2013)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om årsrapporter til Stortinget fra Stortingets faste delegasjoner til EFTA-parlamentarisk komitee og Den felles EØS-parlamentarisk komitee, Den interparlamentariske union (IPU), NATOs parlamentariske forsamling, Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling, Europarådets parlamentarikerforsamling og Den vesteuropiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling

Til Stortinget

1. Sammendrag

Dokument 13 og 17 (2012–2013) inneholder årsrapportene for årene 2011 og 2012. For VEUs parlamentariske forsamling foreligger kun årsrapport for 2011, da forsamlingen ble nedlagt 30. juni 2011.

Årsrapportene illustrerer den tematiske bredden i Stortingets internasjonale virksomhet. De interparlamentariske fora gir anledning til å fremme spørsmål av betydning for Norge, og en får økt kunnskap om aktuelle problemstillinger i andre land. Informasjon og erfaring som delegasjonsmedlemmene tilegner seg i delegasjonsarbeid, er nyttig ballast på den hjemlige arena.

Delegasjonen til EFTA-parlamentarisk komitee og Den felles EØS-parlamentarisk komitee har fokus rettet mot europapolitiske saker og grensenytt mellom Norge og sentrale EU-relaterte institusjoner. De øvrige delegasjonene jobber derimot opp mot forsamlinger innenfor geografiske avgrensede områder. Unntaket er Den interparlamentariske union, som har medlemsland fra alle verdenshjørner.

På det generelle plan kan det sies at hovedtemaer for IPU, NATOs parlamentariske forsamling, OSSEs parlamentariske forsamling, Europarådets parlamentarikerforsamling og Den vesteuropiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling er fred og sikkerhet, demokrati og menneskerettigheter. For de fire sistnevnte gjelder det at aktivitetene i betydelig grad er knyttet opp mot dagsorden, i organisasjonene for samarbeid på regjeringssiden: NATO, OSSE, Europarådet og EU. Arbeidet i delegasjonene supplerer på mange måter regjeringens engasjement for norske interesser på det internasjonale plan. Samtidig er det også anledning til å fremme saker ut fra partipolitisk ståsted.

1.1 Hovedsaker i 2011 og 2012

Delegasjonen til EFTA-parlamentarisk komitee og Den felles EØS-parlamentarisk komitee spiller en viktig rolle i Stortingets behandling av europaspørsmål. Drøftelser av EFTA-saker og EØS-avtalen står sentralt. En bestreber seg på å skaffe bred informasjon om aktuelle saker og tidlig involvering slik at norske synspunkter i størst mulig grad tas hensyn til. Av spørsmål delegasjonen beskjefteget seg med i rapporteringsperioden kan nevnes evaluering av EØS-avtalen og hvordan den påvirkes av utviklingen i EU etter Lisboatrakten, fri bevegelse av arbeidstakere innenfor EØS, den økonomiske krisen i euroområdet, og EFTA-frihandelsavtaler med tredjeland, som Vietnam og Indonesia.

Delegasjonen til IPU har i rapporteringsperioden spesielt tatt opp spørsmål relatert til godt styresett, helse spørsmål og likestilling. I organisasjonen er det interesse for norske og nordiske lands erfaringer når det gjelder inkludering av kvinner i politikk og samfunnsliv. I sine innlegg under sesjoner har delegasjonen søkt å imøtekomme denne etterspørselen. Truls

Wickholm ble i april 2012 valgt inn i komiteen for Midtøsten-spørsmål, som forsøker å legge til rette for dialog mellom israelske og palestinske parlamentarikere.

Agendaen til delegasjonen til NATOs parlamentariske forsamling var dominert av den økonomiske krisen i Europa og innvirkningen på de nasjonale forsvarsbudsjetter, transisjon og uttrekning av NATOs militære styrker fra Afghanistan, og utviklingen i Midtøsten og Nord-Afrika. En gruppe NATO-parlamentarikere, anført av Jan Arild Ellingsen, besøkte Svalbard i perioden 8.–10. mai 2012. Hensikten med besøket var å gi parlamentarikere i NATOs medlemsland anledning til å møte norske og internasjonale eksperter som jobber med et bredt spekter av arktiske utfordringer.

Delegasjonen til OSSEs parlamentariske forsamling beskjeftiget seg i rapporteringsperioden med et bredt spekter av saker. Under hovedsesjonen i juli 2012 fikk Akhtar Chaudhry og Åse Michaelsen gjennomslag for resolusjoner om hhv. truslene representert ved Irans atomprogram og såkalte «transnasjonale straffeoppgjør» i kriminalsaker. Delegasjonen gjennomførte studiebesøk til Tadsjikistan i perioden 26. august–3. september 2012, som ga økt kunnskap om grenseproblematikk, demokratiutvikling og menneskerettigheter i en region hvor OSSE har satt inn betydelige ressurser de senere år. Delegasjonen deltok på en rekke valgobservasjonsoppdrag i det østlige Europa og Sentral-Asia, et konkret bidrag til demokratiutvikling.

Europarådets parlamentarikerforsamling har betydelig innflytelse innenfor Rådets virkeområde, bl.a. når det gjelder overvåking av at medlemslandene overholder sine forpliktelser. Karin S. Woldseth, siden 2009 rapportør på Bosnia-Hercegovina, la i januar 2012 fram sin rapport om situasjonen i landet når det gjelder menneskerettigheter, demokrati og rettsstatsutvikling. Håkon Haugli ble i samme måned valgt som Rådets første rapportør for lesbiske, homofile, bifile og transpersoners (LHBT) rettigheter. Andre temaer som delegasjonen har vært med på å debattere i rapporteringsperioden, er negative konsekvenser av den økonomiske krisen i Europa og hvordan Europarådet kan bistå til en demokratisk utvikling etter omveltningene i Nord-Afrika og Midtøsten.

VEUs parlamentariske forsamling ble formelt nedlagt 30. juni 2011. Stortingets delegasjon hadde status som assosiert medlem. Forsamlingens hovedoppgave var demokratisk kontroll med og innsyn i EUs felles sikkerhets- og forsvarspolitik. Det var etter nedleggelsen enighet om at behovet for parlamentarisk kontroll fortsatt var til stede, noe som var et viktig tema på forsamlingens siste møte i mai 2011. Etter flere konsultasjoner ble det 9. september 2012 besluttet å opprette et nytt organ: EUs interpar-

lamentariske konferanse for den felles utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk. Det ble besluttet at Norge kan delta med en delegasjon bestående av fire stortingsrepresentanter på konferansens møter, med status som observatører.

For nærmere omtale av delegasjonene og de ulike sesjoner/møter, samt omtale av planer det forestående år, vises til årsrapportene.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Helga Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Allan Johansen, Peter N. Myhre, Tom Staahle og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Ivar Kristiansen, Janne Fardal Kristoffersen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, fra Senterpartiet, Lars Peder Brekk, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Arvid Svendsen, behandler delegasjonenes årsrapporter for 2011 og 2012 samlet. Dette gjelder årsrapporter fra Stortingets delegasjoner til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen, Den interparlamentariske union (IPU), NATOs parlamentariske forsamling, Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling, Europarådets parlamentarikerforsamling og Den vesteuropeiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling, sistnevnte kun for 2011.

Komiteen legger vekt på at Stortinget har et bredt engasjement i internasjonale spørsmål, og mener at deltakelse i de parlamentariske forsamlingene er av stor betydning både for å fremme norske interesser og for mer kunnskap om ulike tema i andre land.

Komiteen slutter seg til hovedtemaene som blir omtalt i årsrapportene. For delegasjonen til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen gjelder dette europapolitiske saker og grensesnittet mellom Norge og sentrale EU-relaterte institusjoner. De øvrige delegasjonenes hovedtemaer er fred og sikkerhet, demokrati og menneskerettigheter.

Komiteen legger årsrapportene til grunn for sin innstilling, og viser til den nærmere omtale av den enkelte delegasjons arbeid i deres respektive årsrapporter.

Komiteen viser til at det ikke lenger utarbeides stortingsmeldinger om Norges arbeid i NATO, OSSE og Europarådet, slik det tidligere ble gjort. Komiteen har forståelse for at det ikke utarbeides meldin-

ger som i hovedsak er tilbakeskuende. Samtidig er det viktig at Stortinget informeres om dette arbeidet og at det gis anledning for en grundig og fremover-skuende debatt om den innsatsen Norge nedlegger i internasjonale organisasjoner.

Komiteen mener dette enten kan gjøres ved at regjeringen fremmer korte, dagsaktuelle stortingsmeldinger eller redegjørelser med vekt på aktuelle spørsmål i den enkelte organisasjon, eller ved at det vurderes utarbeidet en årlig stortingsmelding som, slik Stortinget har gjort for arbeidet i sine delegasjoner, samlet behandler regjeringens arbeid i internasjonale organisasjoner. En slik melding må se fremover, og legge vekt på hva regjeringen ønsker å oppnå med sitt arbeid i de ulike organisasjonene.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentene og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 13 og Dokument 17 (2012–2013) – om årsrapporter til Stortinget fra Stortingets faste delegasjoner til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen, Den interparlamentariske union (IPU), NATOs parlamentariske forsamling, Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling, Europarådets parlamentarikerforsamling og Den vesteuropeiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 22. mai 2013

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Lars Peder Brekk

ordfører

